

Виховний захід до Міжнародного дня рідної мови

(З досвіду роботи учителя української мови та літератури Чуприна Н.О.)

Український гравікон «Я люблю рідну мову»

Звучить запис пісні «Рідна мова»

Виходять ведучі

Ведучий 1. Добрий день , шановне товариство!

Ведучий 2. (вітається англійською мовою, німецькою)

Ведучий 1. Яка багата на свята наша планета! Яких тільки свят не відзначає людство!

Ведучий 2 . Тому дуже приємно, що не залишилася без уваги і мова, яка 21 лютого відзначає свій день народження.

Ведучий 1. Саме з цього приводу ми зібралися у цій залі. А як ви думаєте, скільки мов у світі?

Ведучий 2. Люди говорять різними мовами. Їх нараховується приблизно 6 тисяч. На жаль, філологи попереджають: у XXI столітті щонайменше 40% цих мов вимруть. А це страшенна втрата для людства, бо кожна мова – це геніальний прояв людського духу, унікальне бачення нашого світу. Справа в тому, що 95% з тих шести тисяч мов охоплюють дуже малу частину населення світу. За даними ЮНЕСКО, ними розмовляють всього 4% людства.

Ведучий 1. До календарів усього світу це світо ввійшло у 1999 році.

Ведучий 2. Історія свята, на жаль, має дуже трагічне начало. 21 лютого 1952 року у Бангладеші влада жорстоко придушила демонстрацію протесту проти урядової заборони на використання в країні бенгальської мови. Тож відтоді цей день став днем борців за рідну мову.

Ведучий 1.

За рішенням ЮНЕСКО 21-го лютого від 1999 р. було запроваджено Міжнародний день рідної мови. За недовгий час свого існування воно вже стало традиційним, адже це один з тих днів, коли кожен має змогу відчувати себе частиною свого великого народу.

Ведучий 2.

У Святому Письмі сказано: «Спочатку було Слово». Тож мова має божественне походження, вона подарована людям як вище благо. В Україні Міжнародний день рідної мови відзначається з 2002 року

Учень 1

В ріднім слові – мир і благодать.

Ми як скарб нетлінний мову рідну

Мусимо нащадкам передать.

Учень 2

Йди в тисячоліття, рідна мово,

До сердець і душ людських доходи.

Квітни калиново й барвінково,

Бо на те благословив Господь!

Ведучий 1. Тож сьогодні ми зібралися у цьому залі, щоб довести, що ми справжні знавці рідної мови.

Ведучий 2. Розпочинаємо гру. До слова запрошуємо учителя української мови та літератури Чуприну Н.О.

Учитель. Сьогодні ми проведемо турнір мовознавців «Я люблю рідну мову». Змагатимуться дві команди учнів: збірна 5-6 класів. Справжні поціновувачі

рідного слова випробують свої сили в різних конкурсах. Отже, бажаємо командам кмітливості, уважності та фортуності, а всім іншим – приємного, цікавого та пізнавального відпочинку

На сцену запрошуються команди, які будуть боротися за звання «Найкращий знавець рідної мови». Тож розпочинаємо гру «Я люблю рідну мову!»

. (Звучить музика, учні –ведучі виходять).

(Команди виходять на сцену, займають свої місця за столами. Посередині сцени - мовниця, за якою стоїть ведучий (учитель або підготовлений учень)

Ведучий. Розпочинаємо нашу гру – «Я люблю рідну мову!». *(Звучить музика)*. Учасники гри змагаються за звання – «Найкращий знавець рідної мови». А також переможці гри отримають призи.

Правила нашої гри:

- кожна із команд складається із чотирьох осіб (капітан і три гравці);
- команди повинні назвати девіз;
- капітани команд представляють своїх гравців, називаючи їх імена і найхарактерніші їх риси;
- гра складається із п'яти раундів, кожен з яких має свою назву;
- крім того, додаткові бали можна заробити, виконавши музичне чи поетичне завдання;
- кожна з команд має групу підтримки (у залі – це ряди глядачів, які мають відповідні атрибути, спільні з командами – кольорові стрічки, емблеми тощо);
- допомагатимуть спостерігати за ходом гри учні-ведучі;
- командам мають право допомагати сектори (групи підтримки);
- слідкує за ходом гри та підраховує бали журі. *(Представлення журі)*.

Отже, розпочинаємо наш мовно-літературний турнір «Я люблю рідну мову!». *(Звучить музика)*.

«Представлення». Капітани команд представляють своїх гравців, назву команди і мовознавче гасло.

Команди готові? Почнемо перший конкурс – **«Розминка»**

З літер запропонованого слова скласти нові слова. Перемагає та команда, хто назве останнє слово.

Слово- листоноша

Бліц «Далі-далі» .

Командам пропонується дати відповіді на якомога більше питань за 1 хв.

Словник навпаки.

1. Мати батька або матері
2. Старовинна обрядова новорічна пісня, що виконується 31 грудня .
3. Квіти, листя, гілки, сплетені в коло, якими зазвичай прикрашають голову дівчата.
4. Страва з варених крупів.
5. Прикраси з перлів, коралів, які носять на шії жінки.
6. Народна обрядова пісня, в якій оспівується пробудження природи, кохання, надій на врожай.
7. Спосіб числення днів у році, а також таблиця з переліком днів року.
8. Прилад для визначення сторін світу.
9. Чоловік стосовно своїх дітей.
10. Дерево або кущ з тонким гіллям, продовгуватими листками і зібраними в сережки квітами.
11. Одна дванадцята частина року
12. Свійський птах , який раніше всіх прокидається.
13. Крупа з проса.
14. Вигадка, розповідь про те, чого на світі не було.

Народознавство

1. Найшановніше і найулюбленіше свято нашого народу (як дорослих, так і дітей), - це свято Нового року. Ялинка, ялинкові прикраси, подарунки, цукерки – все це овіяне казковістю і фантастичністю. А як називали людей, які виготовляють скляні ялинкові прикраси, а також усі вироби із скла? (**Гутники, ремесло – гутництво**)
2. (Заносять їжу)

Наші українці здавна дотримувались традицій не тільки в обрядових діях, а й шанували їжу. Її приготування і споживання супроводжувались певним ритуалом.

Подивіться уважно на продукти, запропоновані вам. (У мисці – квасоля, сушені фрукти, риба, капуста, яйця, горох). Назвіть продукти (продукт), який випадає з даного ряду. З яким обрядом, християнським святом це пов'язано?

(Підводяться підсумки)

Поетичний конкурс.

(Розігруються два додаткові бали). Назвіть автора і назву поетичного твору і продовжте його.

Ну що б, здавалося... слова

Слова та голос. Більш нічого.

А серце б'ється, ожива,

Як їх почує... . **(Т.Шевченко)**

«Мовний». Конкурс капітанів

Транслітерація або спелінг.

Кожній команді дається по слову, яке ви повинні проговорити по буквах (враховувати всі графічні знаки). Правильна відповідь – 2 бали.

1 команда – віддзеркалення.

2 команда – в’їжджений.

«Перекладач».

Кожний гравець команди по черзі отримує мовний зворот, який треба перекласти українською мовою.

1 команда

Память отшибло – забило памороки

легок на помине - про вовка промовка

ложная тревога - фальшива тривога

будь он неладен – хай йому грець.

2 команда

Обходит чей-то дом – цуратися чиєїсь хати

Искатель приключений – шукач пригод

Что душе угодно – що душа забажає

Берeditь рану – ятрити рану.

«Тлумачі»

Кожна команда підготувала слово, яке інша повинна витлумачити, пояснити значення. При цьому дається три варіанти відповідей, одна серед яких є правильною. Ці варіанти називають члени команди (крім капітана). Команда суперників вибираю одну з відповідей. Правильна відповідь – 2 бали.

1 команда

Келеп – 1) старовинна зброя, що має форму молота, насадженого на довгий держак; 2) чарка на довгій ніжці; кубок, бокал; 3) верхній довгий суконний одяг з відлогою, кобеняк.

2 команда

Ясенець – 1) саджанець ясена; 2) перший тонкий льодок на річці, ставку; 3) не затінене місце, що освітлюється і обігривається сонцем.

Музичний конкурс (2 бали) – «Пісня – душа народу»

За запитаннями відгадайте назву пісні або кілька рядочків.

1. Чого хотів милий, чорнобривий?
2. Де стояли два дубки?
3. Куди запрошувала дівчина хлопця в понеділок?
4. Що робили жінки на товчку, на базарі?
5. Що потрібно зроби хлопцям, розпрігши коней?
6. Куди їхали козаки із Дону?
7. У кого були порвані чоботи, коли потрібно було працювати?
8. Що робив Роман у полі?

Вірю-не вірю

1 команда

1. Чи вірите ви, що ковалик – це жук, який перевертаючись зі спинки на черевце, видає характерний тріскотливий звук. **(Так)**
2. Чи вірите ви, що видноколо – це підзорна труба. **(Ні)**
3. Чи вірите ви, що бурмило – це столярний інструмент **(Ні, ведмідь)**

2 команда

1. Чи вірите ви, що посмітюха – це невеличка сіра пташка з чубчиком на голові. **(Так)**
2. Чи вірите ви, що ромен – це чумацький віз **(Ні, народна назва ромашки)**
3. Чи вірите ви, що дворець – це вокзал **(Так)**

«Статистичний»

Команди можуть повністю змінити хід гри. Вони самі визначають кількість балів, що буде розіграватись. Командам пропонуються по 3 питання (статистичні дані). Вони повинні назвати цифру. Інша команда говорить слова – «більше-менше». Якщо команда відповідає неправильно, сума балів, яка була визначена, віддається іншій команді.

Запитання:

1. За межами України українська мова побутує серед українського за походженням населення західної і східної діаспор? Назвати кількість осіб, що говорять українською мовою? (Підказка. Мільйони). **(8,8 млн. осіб)**

2. Яка середня густина населення в Україні?

(81 чол/км.кв.)

3. Скільки слів міститься у «Російсько-українському і українсько-російському словнику» ГаничД.І., Олійник І.С. (ведучий демонструє словник)? (Підказка – п'ятизначне число)

(12000 слів)

«Влучний вислів»

За допомогою міміки, жестів учасник команди повинен передати зміст фразеологізмів. Відгадують глядачі. Пояснюють зміст фразеологізму гравці команди (по черзі)

1 команда

Як реп'ях до штанів – бути настирливим, надокучливим

З відкритою душею - щиро до когось ставитися

М'яти шапку – принижуватися, запобігати перед кимось

Продавати витрішки - байдикувати

Робити з мухи слона перебільшувати

2 команда

Спустивши рукава - абияк

Тримати хвіст бубликом – бути впевненим у собі, бадьорим

Впасти в око – бути поміченим, потрапити в центр уваги

Заткнути за пояс – перемогти, подолати

Брати ноги на плечі – тікати.

Підведення підсумків. Слово журі.

Вручення нагород, призів.

Заключне слово.

Ведучий 1

Щира втіхо, рідна мово,

Краю отчого окраса –

Є в тобі вогонь Тараса.

Щира втіхо, рідна мово!

Ведучий 2

Всі ми любим нашу мову,

Наче пісню вечорову,

І служити будем їй

Нашій мові дорогій.

Учитель

Україна та її культура святкують відродження. Тож побажаймо всім українцям, що свято бережуть українське слово, - щастя, натхнення, добра, миру та світлого майбутнього.

Звучить музика.